

Nederlanders graven 1500 jaar oude heuveltjes af in Nicaragua

Heuvels berggen

De Leidse archeoloog Alexander Geurds vond in Nicaragua bijna 600 heuveltjes in cirkels om elkaar heen. Die zijn 1500 jaar oud. Ooit hoopt hij te weten waarom en hoe ze zijn gebouwd.

■ TEKST: DAVID REDEKER / FOTO'S & HOOGTEKAARTJE: ALEXANDER GEURDS

Nicaragua? Dat is niks, vinden archeologen. Ze graven liever tussen de ruïnes van de Inca's en de Maya's in de landen eromheen. Nicaragua is een archeologische woestijn waar niets te ontdekken valt, zo is het heersende idee. Maar niet van Alexander Geurds. Een paar keer per jaar reist de archeoloog van de Universiteit Leiden naar 'zijn' Nicaragua. Ja, zo mag hij het noemen, want hij is bijna de enige archeoloog in het land in Midden-Amerika waarin Nederland drie keer past. Een kwart van de zes miljoen inwoners woont in de hoofdstad Managua, zodat een groot deel van het land bestaat uit dunbevolkte hellingen met bossen, struiken en open gebieden.

● **Boer wijst op heuveltjes**
Het onderzoek van Geurds startte toen hij in 2009 veertig schots en scheef liggende beelden vond op een stuk land ter grootte van twee voetbalvelden. Even ging er een schok door de archeologiewereld. Zou het volk dat wel voor 'achtergebleven boeren' was uitgemaakt, toch intellectueler aangelegd zijn dan de wetenschap dacht? Maar omdat de beelden niet van grootse

kwaliteit zijn, groeven de andere archeologen lekker verder in hun Incarijkjes en Mayaculturen. Geurds niet. Geurds had honger naar meer. Als er veertig beelden bij elkaar liggen, dan moet er meer zijn, dacht hij. En dus reed hij het land door in zijn 4x4. Bij elke boer klopte hij aan met de vraag of die misschien een beeld op zijn land had liggen, of dat er andere opmerkelijke dingen te zien waren. Geregeld was het raak. Een boer gebruikte een omgevallen beeld als bankje, een ander had er een in zijn achtertuin gezet. Aardige vondsten, maar niet echt wereldschokkend. Totdat Geurds op een dag door een boer gewezen werd op een stuk ruig land met bosjes en hobbels. Voor een ongeoeffend

Beeldenpark

Wat doe je als je 40 oude beelden vindt? 'Zomaar laten liggen kan niet', zegt Alexander Geurds. 'Dan lopen ze het risico van beschadiging of roof. Als je ze naar de hoofdstad laat vervoeren, eindigen ze in een depot van het nationale museum. Liever zou ik de beelden laten waar ik ze vond, ze rechtop zetten en hun omstandigheden verbeteren. Het is een verrijking voor de lokale geschiedenis. Zoiets kost geld. Als ik de beelden in kaart heb gebracht, zit mijn taak er eigenlijk op. Maar ik kan die beelden toch niet aan hun lot overlaten? Daarom ben ik fondsen aan het werven zodat we een archeologisch park kunnen maken met betonnen paadjes, bijschriften en beschermende faciliteiten voor de belangrijkste beelden.' Wil je ook helpen? Ga dan naar tinyurl.com/GeurdsPark

oog leek het wel of mieren bezit hadden genomen van een helling. Om de twintig meter stond een begroeiende mierenhoop van anderhalve meter hoog en vijf meter doorsnee. Bij nadere bestudering bleken er 600 heuveltjes te liggen in zeven à acht cirkels om elkaar. Dit was geen toeval. Deze heuvels waren ooit expres gemaakt.

● **Groep graaft heuvel af**
In 2010 en 2011 keerde Geurds

Een van de 600 heuveltjes nadat het door de archeologen deels was uitgegraven. De keien waaruit het bouwwerk werd opgetrokken zijn duidelijk te zien.

Zoals wij een prullenbak of een brievenbus hebben, zo hebben sommige kleine boeren daar een beeld.

Op de gevonden beelden zitten niet veel details.

terug naar de cirkels. Samen met Canadese, Nederlandse en Nicaraguanse studenten schraapte hij twee kwarten van een heuvel af. Laag voor laag, elke ochtend een centimeter of tien. Een van zijn studenten groef niet mee. Zij liep met een gps en een veldcomputer over het terrein. 's Middags ging de groep naar het basiskamp om gevonden voorwerpen te wassen, te fotograferen en te coderen. Na twee weken gooiden ze alles weer

dicht. Anders braken de koeien hun poten en werd de boer boos. De onderzoekers weten inmiddels hoe de heuvel is opgebouwd. Op de stenen ondergrond legden de bouwers grote stenen. Vervolgens gingen ze met kleinere keien aan de slag. Tussen de keien duwden ze potscherven als een soort cement. Geurds: 'De scherven zijn daar bewust ingestopt. Zoiets heb ik nog niet eerder gezien.' In de heuvel werd een pot van minstens

1500 jaar oud gevonden. Daarom zal die heuvel ook zo oud zijn.

● **Niemand ziet cirkels**
Wat deed de studente met de gps-ontvanger? Geurds laat een print van een nog onvolledige hoogtekaart zien, vol met bolletjes, het resultaat van de gps-metingen. 'Dit is een hoogtemodel, een soort 3D-bovenaanzicht. Je ziet hierop goed dat de heuveltjes op regelmatige afstanden liggen en dat de

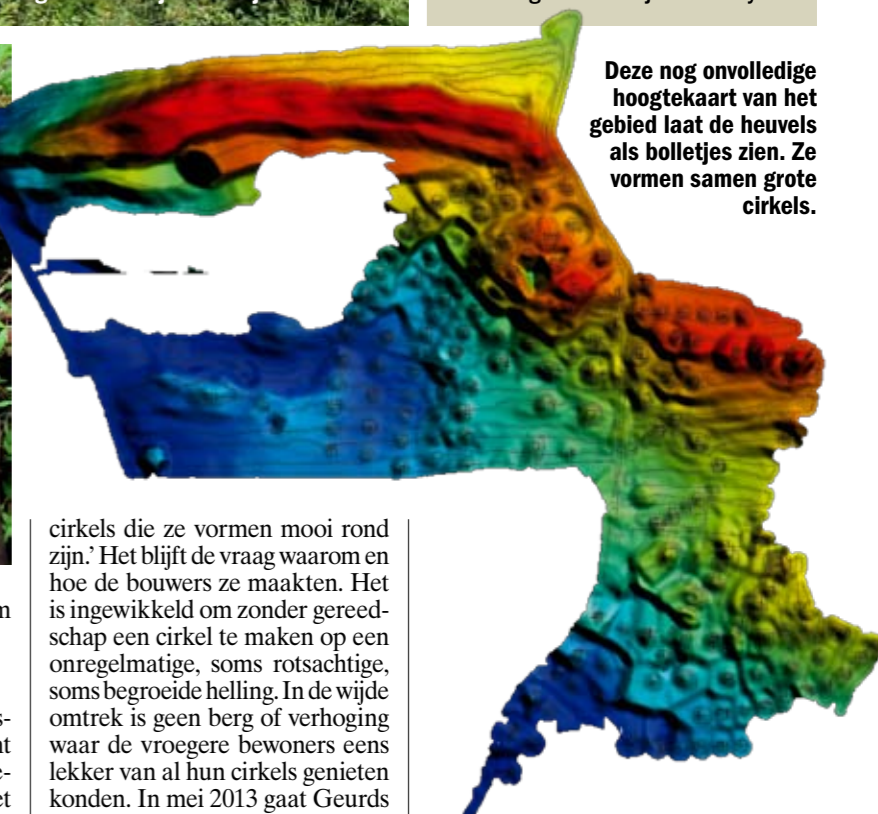
Bekende burenen

Van enkele burenen van de Nicaraguanse indianen weten we vooralsnog veel meer.

Cultuur? Azteken
Gebied? Mexico
Bekend om? De hoofdstad Tenochtitlan (nu Mexico-City).
Periode? 1350 tot 1521. In 1521 richtte een leger van 1000 Spanjaarden en 150.000 huurlingen uit door de Azteken onderdrukte buurvallen een bloedbad aan.

Cultuur? Maya's
Gebied? Zuidelijk Mexico, Guatemala, Belize, El Salvador, Honduras.
Bekend om? De tempelsteden Chichen Itza, Tikal en de Mayakalender die volgens pseudo-wetenschappers het einde der tijden voorspelt op 21 december 2012.
Periode? Vanaf circa 1800 voor Christus tot nu. Maya is een overkoepelende naam voor meer dan 30 volken. De komst van de Europeanen en hun ziektes betekende een zware slag, maar omdat de volken zo verspreid woonden, zijn er nu nog steeds miljoenen Maya's.

Deze nog onvolledige hoogtekaart van het gebied laat de heuvels als bolletjes zien. Ze vormen samen grote cirkels.

cirkels die ze vormen mooi rond zijn.' Het blijft de vraag waarom en hoe de bouwers ze maakten. Het is ingewikkeld om zonder gereedschap een cirkel te maken op een onregelmatige, soms rotsachtige, soms begroeiende helling. In de wijde omtrek is geen berg of verhoging waar de vroegere bewoners eens lekker van al hun cirkels genieten konden. In mei 2013 gaat Geurds weer terug. Hij wil meer graven, meer onderzoeken. Geurds is nog niet klaar met Nicaragua.

redactie@quest.nl

MEER INFORMATIE
tinyurl.com/AlexGeurds: webpagina van Alexander Geurds bij de National Geographic Society.